

MEMO

aan	van
de raad	burgemeester en wethouders
datum	pagina
11 oktober 2017	1 van 6

Verantwoordingsdocument Drie jaar Nissewaard

Drie jaar Nissewaard: het eerste college blikt terug

Krachtiger gemeente, sterker bestuur

1 Januari 2015 was de geboortedatum van de nieuwe gemeente Nissewaard. Bijna 100 km² groot, 85.000 inwoners en een veelzijdige combinatie van historische dorpen, een moderne stad, boerenbedrijven en natuurgebied. En dat alles aan de rand van de grootste haven van Europa. Logisch dat het eerste bestuurprogramma als titel meekreeg: “Nissewaard, thuishaven van een wereldhaven.”

De combinatie van de oude gemeenten Bernisse en Spijkenisse was op vrijwillige basis tot stand gekomen, omdat beide gemeenten beseften dat de toekomst van Voorne Putten om sterk, eensgezind lokaal bestuur vraagt. Voor een evenwichtige, duurzame ontwikkeling op gebieden als wonen, economie, vervoer en toerisme. Maar ook om kracht te kunnen ontwikkelen in de Metropoolregio en in de richting van provincie en Rijk.

Als eerste college van Nissewaard, en dus van de grootste Rijnmondgemeente na Rotterdam, hebben we effectiever kunnen opereren dan vanuit de gescheiden posities in het verleden mogelijk was. We zijn als Voorne Putten nu zichtbaar in de Metropool regio Rotterdam – Den Haag (MRDH) en deze grotere deelname heeft er toe geleid dat er vanuit de MRDH geïnvesteerd wordt in projecten die gericht zijn op versterking van recreatie op Voorne Putten en veiligheid in het haven en deltagebied.

Maar we hebben ook moeten vaststellen dat vier aparte gemeenten op Voorne Putten nog steeds veel extra overleg en afstemming vragen voor we met één stem kunnen spreken.

Aan het einde van deze eerste collegeperiode stellen wij dan ook vast dat de vorming van Nissewaard een stap vooruit is.

Samen met de raad

In november 2014 werd de eerste gemeenteraad van Nissewaard door de inwoners gekozen. De raad had onder meer de taak alle oude beleidsregels en verordeningen uit Spijkenisse en Bernisse opnieuw en vaak geactualiseerd vast te stellen. Bovendien heeft de nieuwe gemeente vele plannen tot uitvoering gebracht. Dat wijst er al op dat de samenwerking tussen raad en college goed is geweest. De raad is bewust vroeg aangehaakt bij planvorming en beleidsvernieuwing. Van de decentralisaties in het sociaal domein, via het afvalstoffenbeleid, tot de komst van de nieuwe Omgevingswet: de raad dacht en denkt in diverse stadia mee. De raad heeft in samenspel met het college tijdens de vele themabijeenkomsten hard gewerkt op de diverse belangrijke onderwerpen, waardoor er veel kansrijke voorstellen konden worden gedaan. Dat heeft ertoe geleid dat veel plannen en beleid (nagenoeg) raadsbreed zijn vastgesteld.

Elders zetten de oude gemeentegrenzen zich na een herindeling soms nog jaren voort in de raad. Hier is dat niet het geval. De raad ging vanaf de start in de volle breedte voor Nissewaard als geheel.

De discussie rondom een eventuele grenscorrectie tussen Nissewaard en Hellevoetsluis heeft de afgelopen drie jaar veel aandacht gevraagd. Op dit moment wordt het besluit van de provincie Zuid Holland afgewacht.

Realisatie van het raadsprogramma

Het programma “Thuishaven van een wereldhaven” werd al opgesteld in de aanloop naar de fusiedatum. Het college kon dan ook direct met de uitvoering aan de slag, en haalde uit het programma een aantal prioriteiten. De uitwerking daarvan vond plaats in een steeds veranderend speelveld: Decentralisaties, bezuinigingen, veranderende rol en taakopvatting van de overheid, zijn voorbeelden van de opgaven die de gemeente afgelopen periode heeft gekend en nog kent. Desalniettemin zijn veel concrete wensen uit het programma inmiddels gerealiseerd of een eind op streek. Stad en kernen zijn er daarmee op vooruit gegaan.

Bouwen aan stad en kernen

Besturen is een zaak van lange adem. Dus werden in deze eerste bestuursperiode ook zaken afgerond die al eerder waren voorbereid. Het nieuwe theater de Stoep is daar een mooi voorbeeld van. Het is kort na de Boekenberg een volgende architectonische parel in de stad, waar veel inwoners, zowel binnen Nissewaard als regionaal, plezier aan (en in!) beleven. Ze maken deel uit van de huiskamer van de stad, zoals wij ons aantrekkelijke centrum zien. En deze huiskamer verdient alle kansen te renderen. Door het opzetten van het BIZ Stadscentrum is samen met winkeliers en eigenaren een businessplan centrummanagement opgesteld. Door ruimtelijke en functionele verbeteringen in het stadscentrum, zoals het plaatsen van navigatieborden, plaatsen van banieren en het aanleggen van verbindingsstukken tussen de verschillende centrumdelen is de zichtbaarheid, bereikbaarheid en gastvrijheid van het centrum verbeterd. Dit heeft – ondanks het slechte weer waar de retailbranche landelijk in verkeert – geleid tot het aantrekken van nieuwe retailformules en

horecavoorzieningen. Een reeks van evenementen helpt daarbij ook, waaronder de terugkeer van het succesvolle Spijkenisse Festival in de binnenstad.

De veranderde economie en de opkomst van internet shoppen bleken een grote bedreiging voor de winkelstand. Door de invoering van realtime parkeren en het blijvende lage uurtarief van één euro, laten de cijfers nu zien dat er meer bezoekers komen in ons stadscentrum. De ingrijpende opknabbeurten van Stadhuis- en City Plaza geven daar een extra duwtje aan. De zorgen om het stadscentrum blijven, deze proberen we op te lossen door een nieuwe meerjarenvisie voor het centrum, zodat er een robuuster en een meer toekomstbestendiger centrum ontstaat.

Nog niet zichtbaar in realiteit, maar wel als bouwplan, is de nieuwe wijk De Haven, waar straks hoogwaardig aan de waterkant gewoond kan worden. De contouren van de wijk zijn zichtbaar en met de snelle verkoop van de eerste huizen en appartementen, voorziet deze wijk aan de woonbehoefte in Spijkenisse. In de directe omgeving daarvan is de bouw van Het Land door de ingestorte woonmarkt vertraagd, maar niet tot stilstand gekomen. Prijs en kwaliteit van het aanbod hebben een continue verkoopstroom overeind gehouden. Nu de markt aantrekt zal Het Land snel afgerond kunnen worden. Ook het herziene plan voor Heer en Meester in Hekelingen, Plan Park Waterrijk, en de Zuidlandse Kreken van Nibbeland krijgen nu een boost. Al deze besluiten vroegen moed van de raad.

De gevraagde ontwikkelingen in Bernisse Noord hebben een fiat gekregen. Ook de bestaande bouw wordt niet vergeten. De wijk Sterrenkwartier in Spijkenisse wordt net als Spijkenisse Noord herzien. Een goed sportcomplex voor de gefuseerde voetbalclubs van Geervliet en Heenvliet gaat er komen. Op de vrijgekomen gronden is er nu ruimte voor onder meer de vestiging van de supermarkt en artsenpraktijk en de komst van een aantal nieuwe woningen.

Samen met de woningcorporaties is een nieuwe Woonvisie opgesteld, die tot doel heeft woningen te bouwen in ontbrekende segmenten, prijsklassen en soorten, waarbij de balans in de woningvoorraad verbeterd wordt, wooncarrières mogelijk worden gemaakt en de betaalbaarheid gewaarborgd. Zo blijft Nissewaard aantrekkelijk voor de eigen bevolking èn voor instromers.

Duurzaamheid in beheer van publiek bezit, grondstoffen en energie

Naast alle nieuwe bouw(plannen) is er de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in de bestaande stadswijken en dorpskernen. De zorg dat er onvoldoende geld is om alles wat de afgelopen tientallen jaren tot stand is gebracht te onderhouden en tijdig te vervangen, is niet volledig verdwenen. De afgelopen drie jaar zijn, voor de meeste onderwerpen voor het eerst, lange termijn-beheerplannen gemaakt voor bruggen, verlichting, wegen, bomen, riolen, speelplaatsen en water. De plannen geven een beeld van het enorme bezit dat de Nissewaardse gemeenschap in de openbare ruimte heeft en van de verantwoordelijkheden die daar uit voortvloeien. Voor de toekomstige kosten voor het beheer wordt daarom structureel geld, zijnde een bedrag van 2 miljoen, gereserveerd.

Begin 2017 is het nieuwe afvalbrengrstation (één van de grootste in Nederland) geopend, dat de oude werven in Zuidland en Spijkenisse gaat vervangen. Inwoners kunnen er kosteloos terecht en hun afval in meer dan 20 stromen scheiden. Duurzaamheid heeft al net zoveel accent gekregen in het

volledig gemoderniseerde afval- en grondstoffenbeleid. De invoering van “omgekeerd inzamelen” is fasegewijs gestart en zal in 2018 over heel Nissewaard zijn uitgerold.

Duurzaamheid heeft niet alleen de aandacht gekregen in het grondstoffenbeleid. In 2016 is de Duurzaamheidsagenda Nissewaard vastgesteld waarin de visie op duurzaamheid tot 2020 is vastgelegd. De agenda kent vier pijlers, de bestaande voorraad, schone energie, de eigen bedrijfsvoering en de leefomgeving waar samen met partners de komende jaren op wordt ingezet. Dit heeft bijvoorbeeld geresulteerd in de derde collectieve zonnepanelenacties, prestatieafspraken met de woningcorporaties over verduurzaming en een eerste stap naar een energievisie voor Voorne Putten.

De opdracht vanuit het rijk om op Voorne Putten aan een fors aantal windmolens plaats te bieden, dreigde tot landschappelijk onwenselijke situaties te leiden, bijvoorbeeld in het poldergebied bij Zuidland. Wij hebben er binnen onze macht alles aan gedaan om dat te voorkomen en inmiddels kansrijke alternatieve locaties aan de provincie voorgelegd.

Netwerksamenleving

In de kernen, buurten en wijken is de bestaande netwerksamenleving versterkt en initiatieven gestimuleerd. Bewoners zijn betrokken bij veranderingen. Dit heeft geleid tot plannen en beleid die aansluiten bij de wensen en behoeften van inwoners en die de leefbaarheid in de wijk of dorpskern (met behoud van identiteit) hebben verbeterd. Voorbeelden hiervan zijn het aanpakken van vervuiling in Zuidland en Heenvliet, herinrichting parkeerplaats aan de Meent in Oudendoorn en het verbeteren van de toegankelijkheid en de parkeerplaats bij de Haveling in Geervliet en de reconstructies van de Ring in Oudendoorn en Abbenbroek, en De Spuikade in Geervliet. In Zuidwest Spijkenisse is het wijkuitvoeringsplan van start gegaan. Ook in de kern Zuidland is hiermee gestart Tegelijkertijd zijn de voorzieningen op peil gebleven.

Kern- en wijkgericht werken gaat verder dan alleen het fysieke domein. De ontwikkelingen in het sociale domein vragen om sterke sociale netwerken in de wijken en kernen. Zo wordt in samenwerking met de kernplatforms en maatschappelijke organisaties de vereenzaming aangepakt. Ook bij de totstandkoming van het integraal veiligheidsbeleid, Nissewaard Veilig, hebben inwoners en andere partners een belangrijke rol vervuld. Inwoners dragen hun steentje bij aan de veiligheid in hun buurt; de buurtpreventie heeft de afgelopen periode een flinke vlucht gekend. Ook in de dorpskernen zijn inmiddels preventiegroepen gestart. De gemeentelijke toezichthouders, BOA's en GOA's, zijn de afgelopen jaren meer wijk- en kerngericht gaan werken en daardoor vaker zichtbaar geworden in de hun toegewezen gebieden.

Ook ondernemers maken deel uit van die netwerksamenleving. Afgelopen periode is geïnvesteerd in deze relatie en zijn de al aanwezige banden aangehaald. Zo hebben we goede contacten met de agrarische sector en gaat de samenwerking goed.

Om de snelle digitalisering kunnen gemeenten ook niet meer heen. Dit is cruciaal om de goede dienstverlening aan onze inwoners op peil te houden. Dit vraagt verdere innovatie en investering in de ICT.

Decentralisatie en transformatie in het sociaal domein

Een van de zwaarste opgaven in deze en komende bestuursperiode vloeide voort uit de decentralisatie van sociale wetgevingstaken naar gemeenten. Werk, zorg, jeugd: de gemeenten kregen er taken bij, terwijl de bijbehorende portemonnee deels was leeggehaald.

Om dat aan te kunnen, is een “transformatie” van het sociale domein gestart, waarin participatie en zelfredzaamheid de kern is. De samenwerking met de inwoners en de maatschappelijke organisaties spelen ook een belangrijke rol bij het verder vormgeven bij de transformatieopgave van het sociaal domein. De decentralisaties binnen het sociale domein vraagt een nieuwe blik op het sociale voorzieningenaanbod en de dienstverlening. Met “Thuis in de wijk” wordt een concept neergezet waarin dit is gebundeld.

Door de decentralisaties op de verschillende domeinen voeren we nu nieuwe taken uit, zoals op het gebied van Wmo, dagbesteding, mantelzorg en beschermd wonen. Maar ook op het gebied van jeugdzorg, voorheen een rijkstaak. De overgang van die taken is stil verlopen. We hebben gezorgd voor continuïteit van jeugdhulp. Het Centrum van Jeugd & Gezin CJG Nissewaard, waarin verschillende partijen de krachten bundelen, is nu de centrale plek waar alle vragen over jeugdigen binnen komen. Belangrijkste ontwikkeling was de start van vier jeugdondersteuningsteams (JOT's) binnen het CJG Nissewaard. Ook in de Gemeenschappelijk Regeling Jeugdhulp Rijnmond (GR JR) ligt de focus op de transformatie agenda tussen gemeenten en aanbieders.

Vanaf 1 januari 2017 is Voorne putten Werkt! het werkleerbedrijf op het eiland en in het havengebied. Door de uitvoering van Wsw en de participatiewet bij deze nieuwe organisatie neer te leggen, met centrale aansturing door de gemeente Nissewaard, kunnen we nu er beter voor zorgen dat al onze inwoners als voorwaardige burgers mee kunnen doen aan onze samenleving. Ook zijn we zo beter in staat de bezuinigingen van het Rijk het hoofd te bieden.

We hebben ons ook intensief ingespannen om de bereikbaarheid van zorg onder andere via het Spijkenisse Medisch Centrum (SMC) voor de inwoners van Nissewaard te behouden en zo mogelijk te vergroten. Er zijn inspanningen verricht om de spoedzorg en kraamzorg nabij te houden. Er zijn afspraken gemaakt voor de verdere invulling van het SMC, bepaalde specialismen zijn weer teruggekeerd.

Financiën

Nissewaard ging van start in een jaar waarin de economie nog kraakte. De gevolgen van de financiële crisis werden uit Bernisse en Spijkenisse doorgegeven aan de eerste begroting van Nissewaard. Dankzij een strak financieel beleid en de implementatie van bezuinigingen is de afgelopen jaren toch iedere keer een sluitende begroting aan raad voorgelegd. De gemeentelijke lasten zijn daarbij voor de inwoners slechts met de inflatie geïndexeerd. Het college is er trots op dat dit in goede samenwerking met de gemeenteraad gelukt is. Het financiële huishoudboekje van de gemeente is daarmee in basis op orde.

Dit neemt niet weg dat er nog steeds zaken zijn die van invloed zijn op de gemeentelijke financiën en derhalve maatregelen vereisen. De grondexploitatie is met de komst van de financiële crisis een belangrijk punt van zorg geweest. Dat Nissewaard deze problematiek zelfstandig heeft weten aan te pakken is zeker noemenswaardig. Om ook het resterende zorgpunt, de ontwikkeling van de nog niet in exploitatie genomen gronden (met name Groenzone Zuid-Oost) te kunnen tackelen, wordt momenteel samen met partners (o.a. de provincie Zuid-Holland) gewerkt aan een Masterplan. Hiermee wordt een belangrijke stip op de horizon gecreëerd op het gebied van zowel de fysieke als de sociale infrastructuur van onze gemeente. Daarnaast is het de verwachting dat met het Masterplan het afboekingsrisico op de betreffende gronden substantieel gereduceerd kan worden; het oplossen van dit afboekingsrisico houdt een aanzienlijk reductie van het gemeentelijk risicoprofiel in van ruim 70%. De realisatie hiervan zal nog wel de nodige bestuurlijke en ambtelijke inspanningen vergen.

Met de begroting 2018 – 2021 wordt de raad wederom een sluitende begroting voorgelegd. In deze begroting is tevens een buffer opgenomen van € 1,5 miljoen in 2018 oplopend t/m € 2,5 miljoen 2021. Met het voorstel om deze gelden toe te voegen aan de Algemene Reserve wordt deze de komende jaren met bijna € 8 miljoen gevoed hetgeen een positief effect heeft op het gemeentelijk weerstandsvermogen. De mogelijke verkoop van de Eneco-aandelen betreft in dit verband een mooie kans. Afhankelijk van het besluit tot verkoop als ook de hoogte van de verkoopopbrengst zal dit een ongekende boost aan het weerstandsvermogen geven en daarmee eveneens een aanzienlijke reductie van onze schuldpositie.

Hoewel de jaren na 2021 buiten de scope van dit bestuur vallen is daar wel naar gekeken. Dit hangt samen met het wegvallen van de baten precario kabels en leidingen, per saldo een nadelig effect van € 3,8 miljoen. Met de gecreëerde buffer in de begroting van € 2,5 miljoen structureel biedt dit bestuur een belangrijke oplossing voor het in 2022 verwachte nadeel. De dekking is daarmee nog niet voor 100% ingevuld, maar biedt de nieuwe raad en het nieuwe college wel de ruimte om de komende jaren daar nader invulling aan te geven en over te besluiten. Het is de verwachting dat de aantrekkende economie en daarmee de verdere verbetering van de gemeentelijke financiën hierop een positieve invloed zullen hebben.